

Samværspolitik

Retningslinjer for omgang mellem ledere og deltagere
på Danmark Unge Katolikkers arrangementer

Senest revideret af hovedbestyrelsen d. 18. juni 2011

Danmarks Unge Katolikker

Skt. Kjelds Gade 3 – 2100 København Ø

Tlf. 39 20 20 79 – Fax 39 20 90 79 – E-mail: duk@duk.dk

Hjemmeside: www.duk.dk

Om folderen

Denne folder indeholder de samværsregler som Danmark Unge Katolikkens (DUK) hovedbestyrelse har vedtaget, hvor det er landsorganisationen, der står som arrangør. Folderen har til formål, at oplyse om forebyggelse af seksuelt/fysisk misbrug af børn og unge. Samværspolitikken er en konkret udmøntning til DUKs formål af det katolske bispedømmes beredskabsplan.

Folderen behandler nogle af de situationer, som ethvert lederteam bør være forberedt på, og er tænkt som en støtte til de mange frivillige ledere, der bruger uger af deres ferie og fritid på at skabe gode rammer for lejre og arrangementer.

Fællesskabet mellem voksne- og børn/unge på DUKs lejre er en grundpille i de oplevelser, deltagere gennem tiden har fået med fra Øm og DUKs andre lejrsteder. At der netop i dette fællesskab kan opstå alvorlige problemer er et emne, vi skal tage meget alvorligt. Problemerne kan opstå på arrangementet, eller børnene kan bringe dem med hjemmefra, men i begge tilfælde er det vigtigt, at et lederteam er forberedt på at håndtere situationen.

Folderen indeholder dels en oversigt over emner, som det kan være fornuftigt, at tage stilling til som lederteam med forslag til konkrete retningslinjer, dels forslag til, hvordan et lederteam kan handle, hvis der på et arrangement opstår mistanke om, at et barn er udsat for misbrug.

Målet er naturligvis, at ledere og deltagere også fremover kan få en masse gode, sjove og mindeværdige oplevelser sammen på DUKs arrangementer.

Før arrangementet

En vigtig del af arrangementsforberedelsen er, at det enkelte team aftaler nærmere rammer for samværet mellem ledere og deltagere. Gode aftaler kan være med til at sikre, at deltagernes personlige grænser bliver respekteret, og at ledere kan være trygge i deres omgang med børn og unge. Det overordnede sigte er, at samværet på en lejr bliver til en god oplevelse for alle. På disse sider finder du **ti regler og gode aftaler** at få afstemt i lederteamet inden afrejse.

1. **SOVEFORHOLD:** Drengene og pigerne sover hver for sig i dertil indrettede sovesale, værelser eller telte afhængende af arrangementstypen. Ledere og deltagere skal som udgangspunkt sove hver for sig. Hvis forholdene skulle umuliggøre at opdele ledere og deltagere er det lejrchefens ansvar at tage mest mulig hensyn til alle.
2. **TOILET OG BAD:** Der er adskilte toilet- og badeforhold for drenge og piger. Ledere skal generelt undgå at bade sammen med deltagere og kan evt. fastsætte et tidspunkt, hvor det kun er lederne der må gøre brug af badeforholdene. På arrangementer, hvor deltagere har brug for hjælp ved badning, skal der være mindst to påklædte ledere til stede.
3. **BADNING I SØ/HAV:** Vær altid mindst to ledere (også af sikkerhedshensyn), gerne en af hvert køn. Respekter deltagernes grænser for berøring og kropskontakt ved leg ude i vandet. Det er dig som den voksne, der ved hvad der er tilladt og det er vigtigt at du overholder dette. Hellere lidt for meget afstand end lidt for lidt.
4. **”ALDRIG ALENE MED EN DELTAGER”:** Skal der tages en snak med en enkelt deltager, er det en meget god idé at være to ledere til stede eller at samtalen som et minimum foregår et sted der er synligt for andre.
5. **MANDLIGE OG KVINDelige LEDERE:** Det skal tilstræbes at der både er kvindelige og mandlige ledere. Skulle en situation opstå, hvor der ikke er ledere af et specifikt køn skal der tages hensyn til dette sådan at et køn ikke ”dominerer” eller ”styrer” arrangementet.

6. **VÆKNING:** Her understreges vigtigheden af at begge køn er repræsenteret på lederteamet. Ved vækning skal man være to ledere; en af hvert køn, hvor den kvindelige leder stikker hovedet ind på pigeværelser og den mandlige hos drengene. Husk at banke på, før du går ind på deltagernes værelser.

7. **SPROG:** Vi taler et respektfuldt og ordentligt til hinanden. Ledere, deltagere og præster har alle et ansvar for at omgangstonen på et arrangement ikke er stødende, nedsættende eller krænkende. Mobning må under ingen omstændigheder accepteres og skal af lederteamet forsøges løst bedst muligt.

8. **”LEDERE PÅ SLAP LINE”:** En naturlig del af samværet på en lejr er, at deltagerne oplever lederne i mange forskellige og undertiden underholdende situationer. Som leder bliver man rollemodel for sine deltagere, hvilket bør have den konsekvens, at man tænker over sin måde at være på og overvejer, hvordan ens opførsel kan opfattes udefra. Selv en tilsyneladende uskyldig sketch eller leg kan opfattes uheldigt, når den genfortælles af børnene efter lejren.

9. **KÆRESTER:** En leder på et DUK-arrangement må ikke have romantiske relationer til deltagere under 18 år (se afsnit om lovgivning).

10. **BØRNEATTESTER:** Alle ledere på DUK-arrangementer skal indvillige i at DUK indhenter børneattester på dem. Hvis pågældende leder ikke giver sit samtykke eller politiets svar afslører tilfælde af overgreb vil organisationskonsulenten i samråd med ungdomspræsten tage direkte kontakt til vedkommende. Lederen vil i sådanne tilfælde naturligvis ikke blive brugt på DUKs arrangementer.

Du opfordres til på forhånd at have læst Bispedømmets skrift B. Vejledning og regler om forebyggelse af seksuelle overgreb samt grænseoverskridende adfærd af seksuel karakter i forhold til børn og unge

Har du yderligere spørgsmål eller kommentarer, så kontakt børne- og ungdomspræsten.

På arrangementet: Hvad gør man?

På stort set alle arrangementer vil der opstå små eller store problemer, som man ikke har kunnet forudse. Her er et par tommelfingerregler til, hvordan man håndterer ”situationer” med særligt henblik på de situationer, der berører emnet misbrug af børn.

- **DU ER IKKE ALENE:** Som leder er du en del af et team. Dvs. at hvis du står over for en situation, som du ikke umiddelbart kan håndtere, så kontakt lejrchefen og tag det op på ledermødet. Lejrchefen har det overordnede ansvar for lejren, men alle ledere har selvfølgelig et personligt ansvar for at følge lovgivningen og de fælles retningslinjer.
- **MISTANKE OM MISBRUG:** Opstår der på en lejr mistanke om, at et barn i sin hverdag bliver misbrugt fysisk, er det vigtigt, at mistanken bliver taget alvorligt, hvilket bl.a. indebærer, at man ikke reagerer forhastet. Lov ikke barnet tavshed og kontakt din lejrchef og aftal, hvordan situationen håndteres.
I sidste ende forpligter en bestyret mistanke teamet til at kontakte de sociale myndigheder. Skulle teamet vurdere, at de er forpligtede eller føler ansvar for at indberette problemer til de sociale myndigheder kan dette evt. gøres med støtte fra Børne- og Ungdomspræsten, DUKs sekretariat eller den til enhver tid siddende Hovedbestyrelsesformand. Under alle omstændigheder skal sekretariatet orienteres i sådan et tilfælde.
- **RYGTESMEDERI:** Der kan opstå rygter i deltagergruppen, som involverer forestillinger om, at en leder har ønske om romantisk og/eller fysisk samkvem med en deltager. Disse rygter kan være ganske harmløse eller direkte ondsindede. Kommer man som leder undervejs med, at deltagerne snakker i krogene om en medleder inden for dette emne, er det vigtigt at tage det op i lederteamet og gøre sit til, at rygterne bliver stoppet. Det kan være nødvendigt at tage samtaler med deltagere, hvor man spørger ind til, hvad der foregår.
Det er vigtigt i denne situation at tage deltagernes forklaringer alvorligt samtidigt med, man forklarer dem, at ”rygtesmederi” ikke kan tolereres.
- **EN LEDER GÅR OVER STREGEN:** Skulle det ske, at en af dine medledere overtræder de aftalte rammer for samvær med deltagere, er det en alvorlig sag, og du bør tage det op med vedkommende og resten af lederteamet (i første omgang lejrchefen). Igen er det vigtigt, at du handler velgennemtænkt - sikrer dig, at du har opfattet situationen korrekt, samt at lejrchefen konfronterer den pågældende leder med problemet. Lejrchefen indberetter hurtigst muligt sagen til bispedømmets sagsbehandler. Skulle der opstå mistanke om lovbrud er det politiets opgave at undersøge dette.

Hvad siger loven?

Disse punkter skal alle ledere på DUKs arrangementer kende.

Ingen person, der har lederansvar og dermed autoritet må stå i et fysisk/erotisk forhold til deltagere under 18 år. Så længe lederen er i et autoritetsforhold til deltageren, må kønslig omgang ikke forekomme.

STRAFFELOVEN SIGER:

§ 223. Den, som har samleje [eller anden kønslig omgang (§225)] med en person under 18 år, der er (...) betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse, straffes med fængsel indtil 4 år.

Hvis man som leder har begrundet mistanke om, at en deltager under 18 år i sin dagligdag bliver misbrugt fysisk eller seksuelt, har man indberetningspligt over for de kommunale, sociale myndigheder. Opstår en sådan mistanke, er det vigtigt at handle velgennemtænkt og som et samlet lederteam.

SERVICELOVEN SIGER:

§ 154. Den, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældres eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen [barnets hjemkommune].

Vejledning til præsterne på DUKs arrangementer

I DUK arbejder vi hele tiden på at forbedre vores politikker, hvad angår samværet mellem deltagere og ledere på vores lejre. Det ingen hemmelighed, at præster er i en særlig udsat position. Blot en enkelt mistanke eller uheldig episode kan være ødelæggende for en katolsk præsts fremtidige omdømme og virke.

Dog må frygten for at gøre noget forkert ikke lamme præsten i hans arbejde. I sorg, i glæde, i leg, i spil, under aftenunderholdning, i skriftemålet, under oplæg, under godnatlæsning og i, hvad der ellers måtte foregå på et arrangement, er det vigtigt, at præsten er levende, empatisk, kærlig og et helt menneske.

Meget kan undgås ved blot at tænke sig om og ved at holde sig til de anvisninger, der er angivet i denne folder! Derudover vil vi bede vore lejrpræster om at holde sig til følgende anvisninger:

1. Sov aldrig – og tag ikke bad – samme sted som deltagere og yngre ledere gør. Overnat altid i præsteværelset, hvis et sådan findes. Hvis ikke, overnat da hos den nærmeste katolske præst eller et andet sted bort fra lejrstedet.
2. Hvis du er inde på et deltagerværelse, så hold altid døren åben ud til gangen.
3. Gå ikke ind på deltagernes badeværelser eller toiletter, med mindre at en anden leder er til stede, eller det drejer sig om rengøring.
4. Ved samtale på tomandshånd og under skriftemål skal præsten være opmærksom på, at det foregår under entydige omstændigheder og i fysiske omgivelser, hvor både diskretion og nødvendig distance er sikret. Selv om rammen skal hindre, at situationen kan misopfattes, må børn og unge på lejr have mulighed for at tale med præsten, herunder gå til skrifte, uden at andre lejrdeltagere er involverede.
5. Vær opmærksom på, hvordan din opførsel, dine ytringer og dine spontane kærtegn og kram kan opleves ikke blot af den anden men også af en tredjeperson.
6. Hav en god og levende samtale gående især med lejrchefen men også med det øvrige lederteam også om måden, I er sammen med deltagerne på.

Kort fortalt

- Aftal rammer for samvær inden lejren
- Vær opmærksom på dine deltagere
- Respekter deltagernes grænser for samvær og fysisk kontakt
- Husk, at det altid er den voksne, som har ansvaret i enhver situation og for enhver situation
- Mindst to ledere til at vække og ved badning
- Husk du er rollemodel for deltagerne
- Tænk over, hvordan dine handlinger ser ud udefra
- Brug dit lederteam - tal sammen om problemer
- Orienter deltagerens forældre, hvis der opstår særlige problemer på lejren
- Brug din sunde fornuft
- Kend lovgivningen (og overhold den!)
- Hav en god lejr!

